

Kunnskapsdepartementet

Grannes den 31.10.2014

Høringsuttalelse - Utdanning og forskning i spesialpedagogikk – veien videre, rapport fra Ekspertgruppen for spesialpedagogikk

Rapporten fra ekspertgruppen er omfattende og inneholder mange positive forslag. Imidlertid er det forhold som kanskje burde vært omtalt eller sterkere vektlagt:

- Hvordan kan skolen utvikles til å bli en fellesarena for flest mulig elever? Spørsmålet drukner ofte i de faglige spesialitetene som tar sikte på å hjelpe den enkelte eleven, en hjelp som kan være en effektiv hindring for menneskers samfunnsdeltakelse. Spørsmålet blir stadig mer relevant i takt med det økende omfanget av spesialundervisning og en skole hvor stadig færre elever passer inn.

I politikken overfor mennesker med funksjonsnedsettelse skiller en ofte mellom «den medisinske modellen» som tar utgangspunkt i behandling av individet og «den sosiale modellen» som vektlegger tilpasning av samfunnet. Den sosiale modellen finner en representert i skolens formålsparagraf, i statlige styringsdokumenter og i FN-konvensjonen om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne.

I spesialpedagogisk praksis, blir individfokuset ofte såpass sterkt at praksisen klart kan plasseres i en tradisjon som er i strid med politikken overfor mennesker med nedsatt funksjonsevne. Problematikken bør absolutt kunne gis en viss plass i både utdanning og forskning. Skolens praksis og pedagogenes fokus er utvilsomt holdningsskapende.

- Spesialpedagogikk bør ha sin plass i allmennlærerutdanninga. I dag er det tilfeldig om lærerstudentene har spesialpedagogikk i studiet. Skal skolen fungere som en enhet, er det viktig med en grunnleggende fellesforståelse mellom fagfolk som har ulike spesialiteter. Idealet må være at alle elever i størst mulig grad kan ivaretas av alle lærerne ved skolen.
- Gjennomgangen av studiestedene som tilbyr utdanning i spesialpedagogikk viser at utviklingshemming er et lite prioritert område. Når en samtidig vet at elever med

utviklingshemning kan kreve svært store tilpasninger av opplæringen, synes spesialpedagogikkutdanningen ikke å stå i forhold til utfordringen i elevmassen.

- Flaskehalsen i skolenorge er vel så mye skoleeier og skoleforvaltningen som pedagogisk/spesialpedagogisk utdanning og forskning. Nasjonale tilsyn på spesialundervisningsfeltet avdekker lovbrudd i det store flertallet av sakene. I Rogaland fylkeskommune har det vært syv tilsyn med spesialundervisningen de siste ti årene. I alle tilsynene er det f.eks. avdekt feil og mangler med sakkyndighetsarbeidet. Ansatte kan ha ansvar for å utarbeide opp mot 200 sakkyndigvurderinger per år. Under slike rammebetingelser vil situasjonen ikke bedres uavhengig av hvor lenge lærerstudentene studerer. Styringssystemene i skolesystemet er i liten grad problematisert i pedagogisk og spesialpedagogisk forskning.
- Elever med utviklingshemning har i all hovedsak fritak fra fagplanene, noe som medfører at læringsmålene blir individualisert, strukturen i utdanningssystemet forsvinner og en mister muligheten for å anvende etablerte prøve og tester for å evaluere elevenes læringsutbytte. Men er en heldig med læreren, kan opplæringen likevel bli utbytterik. Løsningene på problemet blir ikke gjennomgått verken i utdanningen av pedagoger eller spesialpedagoger. Forskningen på feltet er så godt som fraværende.

Med hilsen

Jens Petter Gitlesen
Forbundsleder